

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL

Sabiedriskā labuma biedrība

Delna
SABIEDRĪBA PAR ATKLĀTĪBU

Reģ. nr.: 40008037054
A.Čaka iela 49 – 4
Rīga, LV 1011
T. +371 67285585
F. +371 67285584
E-mail: ti@delna.lv
www.delna.lv

Jānim Maizītim
Ģenerālprokuroram
Kalpaka bulvāris 6,
Rīga, LV-1801
Fakss: 67044449

Rīgā, 2009.gada 15.oktobrī
Nr. 4.4./226

Par iespējamu pašvaldības līdzekļu izšķērdēšanu, veidojot nodibinājumu "Rīgas tūrisma attīstības birojs"

A.god. Maizīša kungs!

Sabiedrība par atklātību - Delna (turpmāk - Delna) lūdz izvērtēt Rīgas domes (turpmāk - RD) ieceri sadarībā ar *Air Baltic corporation, Latvijas Viesnīcu un restorānu asociāciju* un *Latvijas Tūrisma aģentu asociāciju* veidot nodibinājumu "Rīgas tūrisma attīstības birojs" (turpmāk - Nodibinājums), kurā Rīgas pašvaldībai piederēs 70 balsis un kur Rīgas pašvaldība, atbilstoši Nodibinājuma statūtu projektam, plāno ieguldīt 978 455 LVL šogad, savukārt nākamgad iecerējusi tērēt 5 000 000 LVL, lai popularizētu Rīgu. To publiskos izteikumos ir apliecinājis gan Rīgas mērs Nils Ušakovs, gan vicemērs Ainārs Šlesers. Delna lūdz prokuratūru izvērtēt iespējamu pašvaldības resursu izšķērdējumu.

Vēlamies norādīt uz vairākiem apstākļiem, kas rada aizdomas par pašvaldības līdzekļu izšķērdēšanu.

1) *Air Baltic corporation* izsludinātajā pieteikumu konkursā (kas ir pievienots šīs vēstules pielikumā) ievaddaļā norādīts, ka Rīgas pilsētas pašvaldība un Latvijas tūrisma industrijas iniciatīvas grupa ir kā šī konkursa iniciatori: *"Riga City Council and Latvian travel industry incentive group is therefore inviting responses from a selection of creative agencies that can develop Riga City brand and deliver the success targets and objectives set out in this RFP [Request for proposal]"*. Šis konkurss tika izsludināts 2009.gada 30.jūnijā.

Viens no izvirzītajiem mērķiem konkursa pretendentiem ir veidot arī Rīgas pilsētas pašvaldības tēlu: *"To establish image of Riga City Council as entrepreneurial, dynamic, business minded, effective, experienced and highly professional team seeing tourism development as priority"*.

Šī gada 1. oktobrī Rīgas pilsētas pašvaldība jau sasauca preses konferenci, kurā iepazīstināja ar Nodibinājumu "Rīgas tūrisma attīstības birojs" un jauno Rīgas zīmolu "LIVE RIGA". Šajā paziņojumā presei jau ir norādīts, ka *"2009.gada biroja finansējumu nodrošinās Rīgas dome, piešķirot šim mērķim 1 miljonu latu. Galvenokārt tas paredzēts Rīgas reklāmas kampaņas veidošanai ārvalstīs, kā arī pievilcīgu tūrisma produktu izstrādei un korporatīvā tūrisma veicināšanai. Savukārt jau nākamā gadā būtisku finansiālu ieguldījumu sniegs arī pārējie dalībnieki un dibinātāji. Nodibinājuma pārvaldes institūcija būs valde, kuras sastāvā būs dibinātāju pārstāvji. Birojā strādās pieci mārketinga komunikācijas profesionāļi."* (Paziņojums presei pievienots šai vēstulei.)

Šī gada 7.oktobrī Latvijas televīzijā Rīgas domes priekšsēdētājs N.Ušakovs komentēja, ka jaunā zīmola izstrādes kompāniju izvēlējās un apmaksāja aviokompānija "airBaltic", kura pēc tam nākusi uz pašvaldību un piedāvājusi

sadarboties, kam Rīgas domes vadība piekritusi. Ziņu aģentūras LETA ziņā minēts, ka *"Pēc Rīgas mēra vārdiem, Rīga varētu arī pati radīt savu zīmolu, taču pašlaik izvēlēts minētais risinājums, jo bijusi nepieciešama nekavējoša rīcība, lai pagūtu Rīgu reklamēt kā gadumijas braucienu galamērķi. Plaša reklāmas kampaņa tiek solīta Maskavā, jo kaimiņvalstī uz gadumiju ir garas brīvdienas"*. (Šī ziņa pievienota vēstules pielikumā.)

Delna vēlas vērst prokuratūras uzmanību, ka visas minētās darbības un izteikumi notiek laikā, kad pašvaldības domē vēl nav pieņemts lēmums par Nodibinājuma veidošanu.

Šī gada 14.oktobrī Rīgas domes Finanšu un administratīvo lietu komitejā tika apstiprināts lēmumprojekts *"Par nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibināšanu"*, kuram klāt pievienots dokuments *"Nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibinātāju lēmums"*, kurš datēts ar 2009.gada 1.oktobri un kur viens no Nodibinājuma dibinātājiem ir Rīgas pilsētas pašvaldība, kuras vārdā dokumentu parakstījis Nils Ušakovs. (Šis lēmums ir pievienots vēstules pielikumā.) Turklāt, kā norādīts šī nodibinājuma statūtos, tie ir apstiprināti ar dibinātāju 01.10.2009.lēmumu.

Vēlamies vērst prokuratūras uzmanību, ka likuma Par pašvaldībām 21.panta astotā daļa nosaka, ka tikai dome var izveidot, reorganizēt un likvidēt pašvaldības iestādes, pašvaldības kapitālsabiedrības, biedrības un nodibinājumus, apstiprināt pašvaldības iestāžu nolikumus.

Ņemot vērā to, ka Rīgas domes priekšsēdētājs N.Ušakovs pašvaldības vārdā ir dibinājis Nodibinājumu *"Rīgas Tūrisma attīstības Birojs"*, pirms dome ir lēmusi par šāda nodibinājuma izveidi, būtu izvērtējams, vai N.Ušakovs nav pārkāpis savas pilnvaras.

Iepriekšminētie publiskie pasākumi un izteikumi pastiprina aizdomas, ka pašvaldību amatpersonas iesaistās un lemj par pašvaldības līdzekļu izmantošanu un nodibinājuma veidošanu, pirms par to ir lemts pašvaldības domē.

2)Delna lūdz izvērtēt *"Rīgas tūrisma attīstības biroja"* juridisko statusu. Vēlamies norādīt, ka Biedrību un nodibinājuma likuma 1.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka šī likuma mērķis ir veicināt biedrību un nodibinājumu darbību un to ilgtermiņa attīstību, kā arī sekmēt demokrātiskas un pilsoniskas sabiedrības nostiprināšanu un šā likuma 2.panta pirmā daļa paredz, ka nodibinājums ir mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteiktā mērķa sasniegšanai, kam nav peļņas gūšanas rakstura. Taču nodibinājuma *"Rīgas tūrisma attīstības birojs"* statūti nosaka, ka *"nodibinājuma mērķis ir tūrisma attīstīšana Rīgā un Rīgas tūrisma iespēju popularizēšana saskaņā ar Nodibinājumam noteiktajiem uzdevumiem"*. (Statūtu projekta 1.2. pants). Savukārt Statūtu 1.3. pants nosaka: *"Mērķa īstenošanai Nodibinājums veic šādus uzdevumus:*

- 1.3.1. veic mārketinga un pārdošanas aktivitātes dažādām mērķauditorijām, lai palielinātu tūristu skaitu, viņu uzturēšanās ilgumu, izdevumu apjomu un apmierinātību ar uzturēšanos Rīgā;*
- 1.3.2. veic starptautisku sadarbību Rīgas tēla popularizēšanai, kā tūrisma galamērķim;*
- 1.3.3. izveido vienotu Rīgas tūrisma informācijas sistēmu;*
- 1.3.4. veic publiskā un privātā sektora sadarbības optimizāciju;*
- 1.3.5. izveido daudzveidīgu un konkurētspējīgu Rīgas tūrisma produktu, atbilstošu tūristu vajadzībām sadarbībā ar privāto sektoru.*
- 1.3.6. veic citus uzdevumus, kas ir nepieciešami Nodibinājuma mērķa sasniegšanai."*

Līdz ar to Nodibinājuma pamatdarbība saistīta ar komercsektoram raksturīgām aktivitātēm, tādējādi ir izvērtējams Nodibinājuma dibināšanas tiesiskums statūtos minēto uzdevumu izpildei.

Tāpat, saskaņā ar Biedrību un nodibinājuma likuma 3.pantu nodibinājums

iegūst juridiskās personas statusu ar brīdi, kad tie ierakstīti biedrību un nodibinājumu reģistrā. Līdz ar to Rīgas dome zaudē pilnvērtīgas un efektīvas kontroles iespējas pār nodibinājumu, tai skaitā finanšu izlietojumu un izvirzīto rezultātu sasniegšanu, kā arī Nodibinājuma likvidācijas gadījumā zaudē ieguldītos līdzekļus.

Vēlamies norādīt, ka pašvaldības pienākums ir nodrošināt uzraudzību pār piešķirtā finansējuma atbilstošu izlietojumu un izvirzīto mērķu sasniegšanu. Labas pārvaldības princips pieprasa efektīvu un reālu valsts pārvaldes kontroli pār to, kā atsevišķas institūcijas īsteno savu kompetenci un vai pārvaldes procesā maksimāli tiek ievērotas sabiedrības intereses. Lai kontrole atbilstu labas pārvaldības principam, ir nepieciešams, lai gan normatīvais regulējums, gan arī kontroli īstenojošo institūciju prakse nodrošinātu īstenojamajai kontrolei visaptverošu raksturu, pastāvīgumu (sistemātiskumu), efektivitāti un atklātību. Kā norāda E.Levits, viens no konstitucionālo tiesību ekspertiem, tiesiska valsts atšķiras no citām (totalitārām, autokrātiskām) valsts iekārtām arī ar to, ka tā principā pieļauj iespēju, ka publiskās varas nesēji var kļūdīties, ka tie apzinīgi vai neapzinīgi var rīkoties prettiesiski. Tādēļ tiesiskai valstij ir jārada aptverošus un efektīvus kontroles mehānismus, lai šādas kļūdas un prettiesiska darbības iespējas vai vismaz sekas novērstu vai samazinātu līdz minimumam. Ja šādu mehānismu nav vai tie ir neefektīvi, tad tiesiska valsts ir organizēta kļūdaini.¹

Lūdzam izvērtēt, vai minētajā lietā Rīgas domes amatpersonas nav pārkāpušas savas pilnvaras un nav notikusi Rīgas pašvaldības budžeta līdzekļu izšķērdēšana.

Papildus, ievērojot minēto Rīgas domes precedentu, kā arī to, ka Biedrību un nodibinājumu likuma mērķis nebija regulēt publiskus nodibinājumus, par ko liecina likuma 12.pants, aicinām rosināt iespēju grozīt likuma "Par pašvaldībām" regulējumu attiecībā uz pašvaldību nodibinājumiem, vai nu konkretizējot to veidošanas kārtību, nosacījumus, uzraudzību, vai arī, izslēdzot 21. panta pirmās daļas 8.punktu un ar to saistītās tiesību normas. Pašreizējais regulējums rada iespēju apiet Publiskā iepirkuma likumu, brīvas konkurences principus, rada augstu dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un pašvaldības līdzekļu nelietderīgas izmantošanas risku.

Pielikumā:

- 1) Request for Proposal for development of RIGA CITY brand, June 30, 2009.
- 2) Paziņojums preseī "Radīts jauns zīmols Rīgas popularizēšanai - "Live Rīga", publicēts ziņu aģentūrā LETA, 01.10.2009.
- 3) Ziņu aģentūras LETA ziņa "Par zīmola "Live Rīga" veidošanu galvaspilsēta nav maksājusi, uzsver Ušakovs", publicēta 07.10.2009.
- 4) Nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibinātāju lēmums, Rīgā, 2009.gada 1.oktobrī.
- 5) Nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" statūti, apstiprināti ar dibinātāju 01.10.2009.lēmumu.
- 6) Rīgas domes lēmumprojekts "Par nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibināšanu.
- 7) RD priekšsēdētāja 04.03.2009. instrukcija Nr.3. Kārtība, kādā tiek realizēta Rīgas pilsētas pašvaldības līdzdalība nodibinājumos un biedrībās.

Cieņā,

Aiga Grišāne
direktora p.i.

---

¹ Levits E. Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcija. Latvijas Vēstnesis, 2002, 26.oktobris, Nr.95.

